

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวัง และที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 จำนวน 408 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 396 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.06 นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละเกี่ยวกับรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ของคำตอบเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของครูประจำชั้น

ครูประจำชั้นส่วนใหญ่เป็นชายมากกว่าหญิง มีอายุระหว่าง 25-29 ปี จบปริญญาตรีเป็นส่วนมาก ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนสุศึกษาเป็นวิชาเอก และผ่านการอบรมเกี่ยวกับโครงการสุขภาพในโรงเรียนน้อย ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้นอยู่ระหว่าง 0-5 ปี นอกจากงานครูประจำชั้นแล้ว ครูยังมีงานพิเศษอื่น ๆ ที่จะต้องทำด้วย ครูประจำชั้นมีจำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบประมาณ 20-40 คน การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ ครูประจำชั้นเป็นผู้สอนทุกวิชา และครูประจำชั้นส่วนมากมีเวลาอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนโดยเฉลี่ยวันละ 6 ชั่วโมงขึ้นไป

2. บทบาทที่คาดหวังของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียน มีดังนี้

2.1 บทบาทด้านการจัดสิ่งแวดล้อม

บทบาทที่ครูประจำชั้นคาดหวังว่าจะปฏิบัติมากที่สุดในด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน การดูแลให้นักเรียนทำความสะอาดห้อง

เรียนและบริเวณโรงเรียน การดูแลเด็กเรือนให้นักเรียนเปิดประตูหน้าต่างเพื่อการระบาย อากาศที่ดี เรื่องการดูแลให้นักเรียนมีโต๊ะเรียน ม้านั่ง ที่ถูกสุขลักษณะ และการดูแลการจัด แสงสว่างในห้องเรียนให้เพียงพอและเหมาะสมไม่เป็นอันตรายต่อสายตานักเรียน ตามลำดับ ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูประจำชั้นมีบทบาทที่คาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.2 บทบาทด้านบริการสุขภาพ

บทบาทที่ครูประจำชั้นคาดหวังว่าจะปฏิบัติมากที่สุดในด้านบริการสุขภาพ ได้แก่ การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงนักเรียนอย่างน้อยเดือนละครั้ง การนำนักเรียนที่เจ็บป่วยเล็กน้อยส่งต่อครูพยาบาล การนำนักเรียนที่เจ็บป่วยรุนแรงส่งสถานพยาบาลและเรื่องการทำ การปฐมพยาบาลแก่นักเรียนที่เจ็บป่วยฉุกเฉิน ตามลำดับ ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูประจำชั้นมีบทบาทที่คาดหวัง ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.3 บทบาทด้านการสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพ

บทบาทที่ครูประจำชั้นคาดหวังว่าจะปฏิบัติมากที่สุดในการสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพมีอยู่เพียงเรื่องเดียว คือ เรื่องการสอนเน้นให้นักเรียนนำไปปฏิบัติจริง ในชีวิตประจำวัน ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูประจำชั้นมีบทบาทที่คาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.4 บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน

ครูประจำชั้นมีบทบาทที่คาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน

3. บทบาทที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียน มีดังนี้

3.1 บทบาทด้านการจัดสิ่งแวดล้อม

บทบาทที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในการจัดสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น เรื่องการจัดให้นักเรียนมีแก้วน้ำดื่มประจำตัวและรู้จักทำความสะอาด และการให้นักเรียนช่วยกันหาดอกไม้มาประดับห้องเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

3.2 บทบาทด้านบริการสุขภาพ

บทบาทที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในด้านบริการสุขภาพอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่องการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงนักเรียนอย่างน้อยเดือนละครั้ง ส่วนเรื่องอื่น ๆ อยู่ใน

ระดับมากทุกข้อ ยกเว้น เรื่องการปฐมนิเทศนักเรียนเกี่ยวกับการใช้บริการสุขภาพ การทดสอบ สายต่านักเรียน และ เรื่องการสำรวจปัญหาสุขภาพในโรงเรียนและชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

3.3 บทบาทด้านการสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพ

บทบาทที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในด้านการสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพอยู่ในระดับมากได้แก่ การสอนเน้นให้นักเรียนนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ครูเป็น ตัวอย่างที่ดีในด้านสุขปฏิบัติ การสอนให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด การสอนให้สัมพันธ์กับสภาพชีวิตจริงและวิชาอื่น การประเมินผลตามระเบียบกระทรวงศึกษา การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการปลูกฝังสุขนิสัย การใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ การสอนเรื่องสุขภาพให้เหมาะกับเหตุการณ์ และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนตามลำดับ ส่วนในเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

3.4 บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน

บทบาทที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องการแจ้งการเจ็บป่วยของนักเรียนให้ผู้ปกครอง ทราบ การร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น การขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการจัดโครงการอาหารกลางวัน แจ้งผลการตรวจโรคของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ เยี่ยมบ้านนักเรียนตามโอกาสอันควร ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในการแก้ปัญหาสุขภาพในชุมชน และเรื่องการแนะนำผู้ปกครองเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสุขภาพของนักเรียน ตามลำดับ ส่วนในเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

4. โดยส่วนรวมครูประจำชั้นมีบทบาทที่คาดหวังในการปฏิบัติทุก ๆ ด้าน อยู่ในระดับมาก และครูประจำชั้นได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากทุก ๆ ด้านเช่นเดียวกัน

5. เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้น ในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว พบว่าทั้งโดยส่วนรวมและรายข้อ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูประจำชั้นพบว่า ครูประจำชั้นส่วนมากมีอายุระหว่าง 25-29 ปี มีวุฒิปริญญาตรี และมีประสบการณ์เป็นครูประจำชั้นระหว่าง 0-5 ปี เป็นผลให้ครูประจำชั้นสามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เพราะครูประจำชั้นส่วนใหญ่อยู่ในวัยหนุ่มสาว ซึ่งเป็นวัยที่เพิ่งเริ่มต้นทำงานอยู่ในช่วงที่มีความกระตือรือร้นอย่างเต็มที่ และมีความพร้อมที่จะทำงานอย่างเต็มความสามารถ ทำให้ผลงานที่เกิดจากความตั้งใจมีประสิทธิภาพสูง อนึ่งครูประจำชั้นส่วนมากมีความรู้ชั้นปริญญาตรี ทำให้มีความเข้าใจในหลักการและวิธีการสอนดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ยุวดี วิวัฒน์ประไพ (2527:56) ที่พบว่า ครูพลศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-30 ปี เป็นวัยที่เหมาะสมในการทำงาน และมีวุฒิปริญญาตรี ซึ่งสูงขึ้นกว่าเดิม

นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนแบบสอนประจำ กล่าวคือ ครูประจำชั้นเป็นผู้สอนทุกวิชา ทำให้ครูประจำชั้นมีเวลาอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากขึ้น โดยเฉลี่ยวันละ 6 ชั่วโมงขึ้นไป ซึ่งมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ครูประจำชั้นมีโอกาสปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนได้ดี และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าครูประจำชั้นจะปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก แต่ก็ยังมีบางเรื่องที่ครูประจำชั้นไม่สามารถปฏิบัติให้ถึงเป้าหมายที่ตนเองคาดหวัง และต้องการได้ เช่นในเรื่อง การตรวจวัดสายตา การพานักเรียนไปทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการ และการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพแก่นักเรียน เป็นต้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูประจำชั้นมีงานพิเศษอื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัตินอกเหนือจากงานประจำชั้นและยังมีจำนวนนักเรียนที่ต้องรับผิดชอบ 20-40 คน ซึ่งนับว่ามีจำนวนมากพอสมควร ทำให้เป็นการยากที่จะดูแลอย่างทั่วถึง

นอกจากนี้ยังพบว่า ครูประจำชั้นมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาสุขศึกษาน้อยมาก ดังจะเห็นได้จากการเคยเรียนวิชาสุขศึกษาเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทเพียงร้อยละ 3.03 ไม่เคยเรียนถึงร้อยละ 96.97 และเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับอนามัยโรงเรียนหรือโครงการสุขภาพในโรงเรียนเพียงร้อยละ 25 ไม่เคยอบรมถึงร้อยละ 73.48 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จำนวนครูประจำชั้นมีมาก การจัดการอบรมให้ทั่วถึงย่อมเป็นไปได้ยาก และในการจัดการอบรมแต่ละครั้งทางโรงเรียนเพียงส่งครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับอนามัยโรงเรียนหรือ

โครงการสุขภาพในโรงเรียนเท่านั้นที่เข้ารับการอบรม และอาจเป็นคนเดียวกับครูพยาบาลโรงเรียน ซึ่งบางครั้งไม่ได้ทำหน้าที่ครูประจำชั้น หรือไม่มีการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับการอบรมมาให้แก่ครูประจำชั้นทราบ หรืออาจถ่ายทอดได้ไม่เต็มที่ ครูขาดความสนใจในการอบรม ทำให้โอกาสที่ครูจะได้รับความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาสุขศึกษามีน้อย มีผลถึงขีดความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของตนในการที่จะพัฒนาสุขภาพนักเรียนให้เต็มที่ไต่ยาก

2. จากผลการวิจัยบทบาทของครูประจำชั้นในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน พบว่า ครูประจำชั้นคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดและสามารถปฏิบัติได้ในระดับมากในเรื่องความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน การดูแลให้นักเรียนทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน การระบายอากาศ การจัดแสงสว่าง และการจัดโต๊ะเรียน ม้านั่ง ที่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้วจะเห็นว่า ครูประจำชั้นสามารถปฏิบัติได้ใกล้เคียงกับเป้าหมายที่ตนเองคาดหวัง และต้องการ อันมีผลอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทิพา จันทรคามิ (2525:108-109) กรมพลศึกษา (2527:20) กาญจนา บุญมี (2527:150) และ ศิริรัตน์ บุญตานนท์ (2528:132) พบว่า การจัดแสงสว่าง การระบายอากาศ และการจัดโต๊ะเรียน ม้านั่ง เหมาะสมถูกสุขลักษณะ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นงานที่ครูประจำชั้นสามารถปฏิบัติได้โดยลำพังตัวเอง และเพิ่มความสามารรถ โดยไม่ต้องอาศัยทรัพยากรและความร่วมมือจากแหล่งอื่น ๆ มากนัก และเป็นงานในหน้าที่โดยตรงที่ครูประจำชั้นต้องดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด และในปัจจุบันโครงการสุขศึกษาสายการศึกษาได้ขยายเข้าสู่โรงเรียนประถมศึกษามากขึ้น ทำให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ และเน้นให้ครูได้ตระหนักถึงความสะอาดโดยทั่วไป และเน้นด้านการจัดสิ่งแวดล้อมได้ถูกสุขลักษณะมากยิ่งขึ้น

ส่วนในเรื่องการจัดให้นักเรียนมีแก้วน้ำดื่มประจำตัวและรู้จักทำความสะอาดและการให้นักเรียนจัดหาดอกไม้มาประดับห้องเรียน พบว่าครูประจำชั้นคาดหวังมากแต่สามารถปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้วเป็นที่สังเกตว่าครูประจำชั้นไม่สามารถปฏิบัติได้ตามที่ตนเองคาดหวัง และต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญเลิศ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2527:บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ และเครื่องมือ เครื่องใช้ ภาชนะใส่น้ำดื่ม ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขาดงบประมาณในการจัดซื้อ นักเรียนยากจน และปัญหาด้านการเก็บรักษา ซึ่งเมื่อสามารถจัดหามาได้แล้วเกิดการสูญหาย ชำรุดบ่อยครั้งจนไม่สามารถจัดหาเพิ่มเติมได้อีก เนื่องจากขาดมาตรการในการใช้และเก็บรักษา

ที่ดี และในเรื่องการจัดหาดอกไม้มาประดับห้องเรียนนั้น เขตการศึกษา 11 อยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นพื้นที่แห้งแล้ง ขาดน้ำในบางฤดูกาล ซึ่งเป็นปัญหาในการจัดน้ำดื่มมาใช้สำหรับการบริโภค การจัดหาดอกไม้หรือไม้ประดับต้องอาศัยน้ำทิ้งสิ้น จึงเป็นปัญหาที่ครูประจำชั้นไม่สามารถปฏิบัติได้เต็มที่ ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ในเรื่องการจัดน้ำดื่มมาใช้ การทำความสะอาดห้องน้ำห้องส้วม รวมทั้งการทำความสะอาดห้องเรียน ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและค่าความแตกต่างแล้วจะเห็นว่าผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อันสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จริยา บัณฑิตวงกูร (2522:บทคัดย่อ) พบว่าสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 10 อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ วิธีการจัดน้ำดื่มมาใช้ ความเพียงพอของน้ำดื่มมาใช้ การรักษาความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วม ซึ่งจะเห็นได้ว่า แม้แต่ในโรงเรียนมัธยมศึกษายังไม่สามารถจัดให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานได้ โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งอยู่ห่างไกลความเจริญอยู่ในถิ่นทุรกันดารยิ่งกว่า ย่อมเป็นการยากที่จะจัดให้ดีกว่าได้ ทั้งนี้ปัญหาส่วนหนึ่งเนื่องมาจากปัญหาในการขาดแคลนน้ำดื่มน้ำใช้นั้นเอง

3. จากผลการวิจัยบทบาทของครูประจำชั้นในด้านบริการสุขภาพ พบว่า ครูประจำชั้นคาดหวังในระดับมากที่สุด แต่สามารถปฏิบัติได้ในระดับปานกลางเท่านั้น ในเรื่องการตรวจวัดสายตา ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วจะเห็นว่ามีความแตกต่างกันระหว่างบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริง ซึ่งแสดงว่าครูประจำชั้นมีความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการตรวจวัดสายตาให้นักเรียน แต่ไม่สามารถปฏิบัติให้อยู่ในระดับที่คาดหวังและต้องการได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญชื่น เตชะกัมพูช (2519:บทคัดย่อ) และ ทิพา จันทรคามิ (2525:109) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการตรวจวัดสายตาเลย และ จินดา บุญช่วย เกื้อกุล (2528:59) พบว่าผู้บริหารรับรู้ว่าการตรวจวัดสายตาสามารถปฏิบัติได้ในระดับคุณภาพพอใช้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูประจำชั้นมีความรู้ความสามารถจำกัด ดังจะเห็นได้จาก จำนวนผู้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับอนามัยโรงเรียนหรือโครงการสุขภาพในโรงเรียนเพียงร้อยละ 25 เคยได้รับการอบรมเรื่องอนามัยเกี่ยวกับตา ร้อยละ 4.04 และเคยเรียนวิชาสุขศึกษาเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทเพียงร้อยละ 3.03 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยติดตามผลโครงการสุขภาพสายการศึกษา ของกรมพลศึกษา (ม.ป.ป.:17) พบว่า ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไม่มีวุฒิทางสุขศึกษา ร้อยละ 65.54 ด้วยเหตุนี้ทำให้ครูประจำชั้นไม่สามารถทำการตรวจวัดสายตาให้นักเรียนตามลำพังได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น เจ้าหน้าที่

อนามัย ครูพยาบาลโรงเรียน หรือครูอื่น ๆ ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้ คงจะเห็นได้จากผลงานวิจัยของ วิลาส จันทรรัตน์ (2524:78-79) และ กาญจนา บุญมี (2527:151) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่สามารถทำการตรวจวัดสายตาค้นนักเรียนได้ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดเล็กขาดการพัฒนาทางด้านบุคลากรนั่นเอง นอกจากนี้อาจเป็นเพราะว่าครูไม่มีเวลาเพียงพอในการตรวจวัดสายตา ซึ่งต้องใช้เวลาในการตรวจนักเรียนทีละคนเป็นการเสียเวลามาก และต้องใช้เวลาพิเศษนอกเหนือจากชั่วโมงสอนและงานประจำ ซึ่งในแต่ละวันครูประจำชั้นมีงานที่ต้องปฏิบัติมากมาย และม้งานพิเศษนอกเหนือจากงานประจำชั้นอีกร้อยละ 96.21

ในการชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูงครูประจำชั้นมีบทบาทที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดและสามารถปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้ว นับได้ว่ามีผลอยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินดา บุญช่วยเกื้อกุล (2528:61) พบว่าการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปฏิบัติได้อยู่ในระดับคุณภาพดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง เป็นงานที่ครูประจำชั้นต้องปฏิบัติเป็นประจำอยู่ทุกเทอม เทอมละครั้งเป็นอย่างน้อย โดยได้ระยะเวลา (เดือน) ที่ต้องทำการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง ไว้ในสมุดรายงานผลการเรียนประจำตัวนักเรียน (แบบป.01) และต้องบันทึกลงบัตรสุขภาพเทอมละครั้งอีกด้วยเช่นกัน

ส่วนในเรื่องการส่งต่อครูพยาบาล และสถานพยาบาล การเก็บรักษาน้ำหนักสุขภาพของนักเรียน และการปฐมพยาบาลนักเรียนที่เจ็บป่วยฉุกเฉิน ครูประจำชั้นมีบทบาทที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วจะเห็นว่าใกล้เคียงกัน แสดงว่าครูประจำชั้นสามารถปฏิบัติได้ใกล้เคียงกับเป้าหมายที่ตนคาดหวังเอาไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูประจำชั้นสามารถปฏิบัติได้ง่ายและเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการส่งต่อครูพยาบาลและสถานพยาบาล หรือการปฐมพยาบาลนักเรียนที่เจ็บป่วยฉุกเฉิน ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงที่ครูต้องให้ความช่วยเหลืออย่างรีบด่วน เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นตายของชีวิตนักเรียนที่ครูรับผิดชอบนั่นเอง ส่วนเรื่องการบันทึกและการเก็บรักษาน้ำหนักสุขภาพนักเรียนนั้น ครูประจำชั้นปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรวรรณ หุ่นทิ (2526:บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วน

มากมีบัตรบันทึกสุขภาพประจำตัวนักเรียน แต่ไม่มีการบันทึกให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วในผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าครูประจำชั้นยังไม่สามารถปฏิบัติให้ถึงเป้าหมายที่ตนเองคาดหวังได้อีกเล็กน้อย ซึ่งส่วนหนึ่งคงเนื่องมาจากไม่สามารถทำให้เป็นปัจจุบันได้ เพราะการตรวจสุขภาพบางอย่างเมื่อตรวจพบขณะสอน หรือตอนเข้าก่อนเข้าเรียน ครูประจำชั้นไม่ได้นำบัตรสุขภาพนักเรียนติดตัวตลอดเวลา แต่จะอย่างไรก็ตามในเรื่องนี้พบว่าครูประจำชั้นสามารถปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุมาจาก ปัจจุบันโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับสุขภาพได้เข้าไปมีบทบาทในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นอย่างมาก เช่น โครงการสุขศึกษาสายการศึกษา โครงการการทันตสุขภาพ โครงการอาหารกลางวัน และโครงการอื่น ๆ ซึ่งทำให้ผู้บริหารตระหนักและเห็นความสำคัญของสุขภาพ โดยเฉพาะการบันทึกบัตรสุขภาพของนักเรียน เป็นเรื่องซีวี่วอย่างหนึ่งที่แสดงว่าโรงเรียนสามารถจัดดำเนินการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับใด และบัตรบันทึกสุขภาพนักเรียนยังมีผลทำให้ทราบผลการจัดดำเนินการและการเจริญเติบโตของนักเรียนได้อีกด้วย

4. จากผลการวิจัยบทบาทของครูประจำชั้นในด้านการสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพ พบว่า ครูประจำชั้นมีบทบาทที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก แต่สามารถปฏิบัติได้อยู่ในระดับปานกลางในเรื่องการจัดทำโครงการสอนและแผนการสอนเรื่องสุขภาพอนามัย ตามหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การจัดปายนิเทศเกี่ยวกับสุขภาพให้สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพนักเรียน การพิจารณาเลือกแบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ การแนะนำปัญหาสุขภาพ การใช้แหล่งประโยชน์ในชุมชนให้เกิดผลดีต่อสุขภาพนักเรียน และเรื่องการใช้ข่าวและบทความจากสื่อมวลชนประกอบการสอน ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจะเห็นได้ว่าครูประจำชั้นไม่สามารถปฏิบัติให้อยู่ในระดับที่ตนเองคาดหวังได้ และพบว่ามีความแตกต่างกันระหว่างบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริง ซึ่งครูประจำชั้นจะต้องปฏิบัติอีกมาก จึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่คาดหวังและต้องการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่า งานต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นงานที่อยู่นอกเหนือจากงานประจำ กล่าวคือ ต้องใช้เวลาพิเศษนอกเหนือจากเวลาที่ต้องสอนประจำวันในการจัดทำ และครูต้องใช้เวลาความสามารถพิเศษเฉพาะตัวอย่างมากในการที่จะจัดดำเนินการให้สามารถปฏิบัติตามบทบาทของตนในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าว จึงจะสามารถปฏิบัติได้เต็มที่ รวมทั้งต้องทุ่มเทเวลาและการเสียสละส่วนตัวอื่น ๆ ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับปัญหาของชุมชนจึงต้องอาศัยหนังสือ เอกสาร และการติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชน

คนต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งก็มีปัญหาที่ครูไม่สามารถจัดหาได้ คังงานวิจัยของ ทิทา จันทรคามิ (2525: 119) พบว่า หนังสือและเอกสารอื่น ๆ เกี่ยวกับสุขศึกษาสำหรับครูและนักเรียนค้นคว้า ยังไม่เพียงพอ ซึ่งมีส่วนทำให้ครูประจำชั้นไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ นอกจากนี้ยังต้องอาศัยความร่วมมือประสานงานจากหลาย ๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น เรื่องการจัดป้ายนิเทศทางสุขภาพ การพิจารณาเลือกแบบเรียน การใช้แหล่งประโยชน์ในชุมชนให้เกิดผลดีต่อสุขภาพนักเรียน การแนะแนวปัญหาสุขภาพล้วนแต่เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความร่วมมือประสานงานจากหลาย ๆ ฝ่าย อันนับว่าเป็นงานที่มีปัญหาและอุปสรรค ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ พัทม์ สุจ่างค์ (2526:40) พบว่า การปฏิบัติงานอนามัยโรงเรียนของเจ้าหน้าที่กับทางโรงเรียนยังขาดการประสานงานที่ดี นอกจากนี้ในบางแห่งอยู่ห่างจากหน่วยงานที่ต้องติดต่อประสานงานและการคมนาคมไม่สะดวก เป็นการยากลำบากต่อการปฏิบัติงาน ทั้งครูประจำชั้นเองยังมีความรู้ความสามารถจำกัดในบางเรื่อง เช่น เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ขาดอุปกรณ์ในการจัดป้ายนิเทศ รวมทั้งปัญหาด้านงบประมาณอีกด้วย

ในเรื่องการนำนักเรียนไปทัศนศึกษาและการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านสุขภาพกับนักเรียน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วพบว่า ครูประจำชั้นคาดหวังมากที่จะปฏิบัติ แต่สามารถปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ซึ่งจากค่าเฉลี่ย แสดงว่าครูประจำชั้นสามารถปฏิบัติได้น้อยกว่าเป้าหมายที่ตนเองคาดหวังและยังห่างไกลจากที่ตนต้องการจะปฏิบัติ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเรื่องอื่น ๆ ในด้านการสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพแล้ว จะเห็นว่าผลไม่เป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูประจำชั้นให้ความสำคัญเรื่องนี้น้อยเป็นการเสียเวลา และอยู่ห่างจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องอาศัยงบประมาณมาก ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาไม่สามารถจัดหาได้ ทั้งยังต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งทำให้เกิดปัญหายุ่งยากต่อการปฏิบัติ

ในเรื่องการสอนเน้นให้นักเรียนปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ครูประจำชั้นมีบทบาทที่คาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดและปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกรมพลศึกษา (ม.ป.ป.:44) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้เน้นการเรียนการสอนสุขศึกษาด้านการนำไปปฏิบัติมากที่สุด ร้อยละ 70.71 แสดงให้เห็นว่าครูประจำชั้นให้ความสำคัญของการสอนเพื่อสุขภาพมาก และการสอนที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพก็คือ การสอนที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ในเรื่องการจัดการจัดนิทรรศการ ครูประจำชั้นคาดหวังมากที่จะปฏิบัติ แต่สามารถปฏิบัติได้ อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย เป็นที่สังเกตว่าครูประจำชั้นคาดหวัง และปฏิบัติจริงอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ แสดงให้เห็นว่าครูประจำชั้นจัดนิทรรศการได้น้อยกว่าความคาดหวัง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการจัดนิทรรศการต้องอาศัยวัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ที่ต้องเตรียม และจัดทำ ต้องเสียเวลาและงบประมาณ และอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ อีกมาก นอกจากนี้จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถเป็นอย่างมากจึงจะสามารถปฏิบัติได้ อีกประการหนึ่งครูประจำชั้นยังขาดความรู้ความสามารถในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการจัดนิทรรศการทางสุขภาพ และแหล่งที่จะจัดหาสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัด เพราะครูประจำชั้นมีความรู้ความสามารถทางด้านนี้จำกัด เนื่องจากไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาสุขศึกษา ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยครั้งนี้ มีครูประจำชั้นที่มีวุฒิสุขศึกษาเพียงร้อยละ 3.03 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กาญจนา บุญมี (2527:บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ขาดครูที่มีวุฒิสุขศึกษา ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ทั้งนี้เพราะว่าครูที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับสุขศึกษา ย่อมสามารถจัดการเรียนการสอน รวมทั้งจัดการจัดนิทรรศการได้ดีกว่าครูที่ไม่มีประสบการณ์ หรือเคยผ่านการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาเป็นวิชาเอกหรือวิชาโท หรือแม้แต่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับโครงการสุขภาพในโรงเรียนก็ยังสามารถทำให้ผลการปฏิบัติงานในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนแตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากผลงานวิจัยของ รุ่งอรุณ เขียวพุ่มพวง และ ธงชัย พงศ์วาลีรัตน์ (2528:บทคัดย่อ) พบว่า ภายหลังจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เข้าสู่โครงการสุขศึกษารายการศึกษาเข้ารับการอบรมแล้ว สามารถดำเนินการจัดและปรับปรุงโครงการสุขภาพทั้งทางด้านการจัดสิ่งแวดล้อม การจัดบริการสุขภาพ และการสอนสุขศึกษา ได้ผลดีขึ้นกว่าเดิมอย่างเห็นได้ชัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในด้านการสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพในระดับประถมศึกษา ไม่จำเป็นต้องมีครูพิเศษ แต่ควรมีการส่งเสริมให้ครูประจำชั้นมีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพให้มีประสิทธิภาพได้เช่นเดียวกัน

5. บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน จากผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมบทบาทของครูประจำชั้นในด้านนี้สามารถปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วจะเห็นว่าปฏิบัติได้มาก แต่อยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนี้

ในเรื่องการเชิญผู้ปกครองเยี่ยมโรงเรียน การแนะนำผู้ปกครองเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสุขภาพ เกี่ยวกับสุขปฏิบัติและเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ครูประจำชั้นคาดหวังมากที่จะปฏิบัติ และปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่าครูประจำชั้นไม่สามารถปฏิบัติได้ถึงเป้าหมายที่ตนเองคาดหวังได้ และยังปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กับชุมชน ในการที่จะพัฒนาสร้างเสริมและปลูกฝังในเรื่องสุขภาพใต้น้อย และยังมีปัญหาและอุปสรรคสำคัญหลายด้าน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งทางโรงเรียน บ้าน และชุมชน ซึ่งครูเป็นส่วนหนึ่งที่จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาสุขภาพของประชาชน ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่หน้าที่โดยตรงก็ตาม แต่ก็มีส่วนในการแนะนำผู้ปกครอง เพื่อเป็นการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน อย่างไรก็ตามครูประจำชั้นยังปฏิบัติได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่ตนเองคาดหวัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูไม่มีเวลาในการที่จะอยู่ใกล้ชิดหรือพูดคุย ติดต่oprสานงานกับบ้านและชุมชน และยังคงอาศัยความสามารถและบุคลิกภาพเฉพาะตัวอื่น ๆ ในการสร้างศรัทธาและความเชื่อถือ แก่ผู้ปกครองและบุคคลทั่วไปที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำในเรื่องดังกล่าว ส่วนในเรื่องการติดต่oprสานงานกับชุมชนในการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ และการจัดสวัสดิศึกษาให้แก่เด็กเรียน ครูประจำชั้นมีบทบาทที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก และสามารถปฏิบัติได้ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วพบว่า ครูประจำชั้นยังต้องปฏิบัติอีกมากจึงจะอยู่ในระดับที่ตนคาดหวัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานดังกล่าวเป็นงานที่ต้องอาศัยการติดต่oprสานงานกับชุมชน และในบางชุมชนอยู่ห่างไกลจากหน่วยงานที่ต้องขอความช่วยเหลือ และครูประจำชั้นเองไม่เห็นความสำคัญและอาจคิดว่าเป็นการสิ้นเปลืองเวลาและขาดความร่วมมือจากหน่วยงานในชุมชน

ในเรื่องการแจ้งการเจ็บป่วยของนักเรียนและแจ้งผลการตรวจโรคของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ครูประจำชั้นคาดหวังมากที่จะปฏิบัติและสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้วจะเห็นว่า ครูประจำชั้นสามารถปฏิบัติได้ใกล้เคียงกับที่ตนเองคาดหวัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเจ็บป่วยเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นที่ครูประจำชั้นต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อที่จะให้นักเรียนได้รับการดูแลรักษาให้หายจากการเจ็บป่วยเร็วขึ้น

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยส่วนรวมแล้ว ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน ครูประจำชั้นยังปฏิบัติได้น้อยกว่าด้านอื่น ๆ เพราะงานความสัมพันธ์เป็นหน้าที่และงานพิเศษที่ต้องใช้เวลาว่างจากงานประจำ ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาไม่มีกิจกรรมเร่งรัดคุณภาพมากมาย ที่ครูต้องปฏิบัติ และต้องจัดให้แก่เด็กเรียนและคอยควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด จึงทำให้ครูไม่มีเวลาเพียงพอที่จะปฏิบัติทางด้านนี้โดยเฉพาะ

6. จากผลการวิจัย เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาแล้วพบว่า ทั้งโดยรวมและรายช้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าครูประจำชั้นคาดหวังในการปฏิบัติตามบทบาทของตนเองในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนสูงกว่าที่ได้ปฏิบัติจริง กล่าวคือครูประจำชั้นไม่สามารถปฏิบัติบทบาทของตนให้ถึงเป้าหมายที่ตนเองคาดหวังและต้องการได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การปฏิบัติตามบทบาทของครูประจำชั้นนั้น ยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายด้าน อันได้แก่ ขาดความรู้ความสามารถ ขาดวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ ขาดความร่วมมือประสานงานที่ดี ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ขาดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ดังนั้นในการปฏิบัติงานเมื่อครูประจำชั้นพบปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จึงทำให้เกิดความท้อถอย ไม่อยากทำงาน และทำให้ผลงานไม่มีประสิทธิภาพพอ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง ขาดความรู้ความสามารถในการทำงานบางอย่าง เช่น ในเรื่องการทดสอบสายต่านักเรียน การจัดนิทรรศการ ในเรื่องขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีงานหลายอย่างที่ต้องปฏิบัติไปแล้วเกิดความขัดแย้งและคับข้องใจในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างผู้ร่วมงานและผู้บริหารที่มีความเห็นไม่ตรงกัน ทำให้เกิดความท้อถอยและไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ เช่น ในการแต่งตั้งหรือมอบหมายงานพิเศษอื่น ๆ ให้ครูประจำชั้นปฏิบัติมากเกินไป ซึ่งครูประจำชั้นต้องทำหลายหน้าที่ ทำให้ไม่มีเวลาในการเอาใจใส่ดูแลนักเรียนได้อย่างเต็มที่ ส่วนในเรื่องขาดวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณนั้น ก็นับว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งในการปฏิบัติงานของครูประจำชั้น ซึ่งครูประจำชั้นเองอาจมีความรู้ความสามารถในการทำงาน แต่ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ เช่น ในการจัดทำสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดป้ายนิเทศ การจัดนิทรรศการ การเชิญวิทยากร และการนำนักเรียนไปทัศนศึกษา เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ล้วนต้องอาศัยงบประมาณในการจัดหาจัดซื้อ ในการติดต่อประสานงานทั้งสิ้น ส่วนในเรื่องการติดต่อประสานงานก็เป็นปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่งที่ทำให้ครูประจำชั้นไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทของตนได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดความร่วมมือและประสานงานที่ดีจากหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ทำให้เกิดความท้อถอย และหมดกำลังใจที่จะปฏิบัติต่อไปได้ ทั้งยังทำให้ความคิดริเริ่มที่จะทำสิ่งใหม่ ๆ ลดน้อยลง เนื่องจากเคยพบปัญหาและอุปสรรคจากประสบการณ์ที่ผ่านมาแล้วนั่นเอง นอกจากนี้ในเรื่องของทัศนคติของครูประจำชั้นที่มีต่อสุขภาพนักเรียน ก็มีส่วนทำให้การปฏิบัติตามบทบาทของตนเองลดน้อยลงได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ดังกล่าวล้วนแต่เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ทั้งสิ้นถ้าได้ตั้งใจและร่วมมือกันอย่างแท้จริง ซึ่งแสดง

ให้เห็นว่าครูประจำชั้นมีบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริง เนื่องจากครูประจำชั้นมีความคิดว่าตนเองต้องการและคาดหวังในการปฏิบัติให้ถึงระดับนั้น ๆ ได้ ถ้าเมื่อได้ตั้งใจแล้วอย่างเต็มที่ แต่เหตุผลที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติจริงได้ถึงเป้าหมายที่ตนเองต้องการใต้นั้นก็เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นเอง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

1. ควรได้มีการสนับสนุนส่งเสริมบทบาทของครูประจำชั้นในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดให้มีการออกตรวจเยี่ยมบ้านนักเรียนภายในชั้นเรียนที่ตนรับผิดชอบทุกคนอย่างน้อยปีละครั้ง และถ้าเป็นไปได้ควรมีการออกตรวจเยี่ยมปีละ 2 ครั้ง โดยเริ่มครั้งแรกในสัปดาห์แรกของการเปิดเรียนต้นปีการศึกษา เพื่อเป็นการปฐมนิเทศผู้ปกครอง เกี่ยวกับหลักการ นโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนไปด้วย และครั้งที่ 2 ควรเป็นช่วงก่อนการสอบปลายปี เพื่อเป็นการประเมินผลการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานทั้งหมดของครูประจำชั้น นักเรียนและผู้ปกครองที่ได้ร่วมมือกันพัฒนาเด็กมาตั้งแต่ต้น ซึ่งในเรื่องนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยพัฒนาสุขภาพนักเรียนเท่านั้น ยังช่วยพัฒนาบ้าน ชุมชน และประเทศชาติอีกด้วย

2. ควรจัดให้มีการอบรมเพิ่มเติมแก่ครูประจำชั้น ในเรื่อง การตรวจวัดสายตา การบันทึกสุขภาพ การสอนประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพ ฯลฯ ให้เพียงพอและทั่วถึง จนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง โดยให้ครูประจำชั้นทุกคนมีโอกาสได้รับการฝึกอบรม ซึ่งอาจจัดให้มีการอบรมระดับอำเภอ และให้ครอบคลุมครูปฏิบัติการทุกคน หรืออาจใช้ครูที่มีวุฒิทางสุขศึกษาภายในอำเภอร่วมกันวางแผน และดำเนินการจัดการอบรมร่วมกับศึกษานิเทศก์อำเภอก็ได้

3. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของครูประจำชั้นที่ต้องปฏิบัติให้ชัดเจน โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูทุกคนมีความเข้าใจร่วมกันว่า บทบาทหน้าที่ที่ครูประจำชั้นต้องปฏิบัติมีอะไรบ้าง โดยเฉพาะเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพนักเรียน โดยผู้บริหารควรแนะนำชี้แจงในวันมอบหมายงานประจำชั้นให้ปฏิบัติ เพื่อที่จะได้มีความเข้าใจตรงกัน

4. การมอบหมายงานพิเศษหรือกิจกรรมพิเศษให้ครูประจำชั้นปฏิบัติมาก ๆ ทำให้ครูประจำชั้นไม่มีเวลาที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้เต็มที่ ดังนั้นจึงไม่ควรมอบหมายงานพิเศษสำหรับครูประจำชั้นมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่ทำให้ครูประจำชั้นไม่มีโอกาสอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน เช่น ให้ครูประจำชั้นไปทำหน้าที่ครูวิชาการกลุ่ม เป็นต้น

5. ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้หน้าที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ครูประจำชั้นในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษา การติดต่อขอขีโมปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน และเรื่องอื่น ๆ

6. ควรให้มีการจัดดำเนินโครงการสุขภาพการศึกษาและโครงการสุขภาพอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องและมีการติดตามผลทุกระยะ ตลอดจนกระตุ้นให้ทางโรงเรียนปฏิบัติให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และควรขยายโครงการนี้ออกไปจนถึงบ้านและชุมชน

7. ในเรื่องการจัดทำคัมมัฉี ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหาทางช่วยเหลือหรือโดยทางโรงเรียนอาจหาทางปรับปรุงแก้ไขเป็นประการแรก โดยขอความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้านและชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรได้มีการศึกษาปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียน เพื่อที่จะได้จัดการศึกษา แก้ไขปัญหา และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

2. ควรได้มีการศึกษาวิจัยบทบาทของครูประจำชั้นและเวลาในการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นว่า ครูประจำชั้นสามารถใช้เวลาในการปฏิบัติงานให้สัมพันธ์กับบทบาทและหน้าที่ของตนที่มีอยู่ให้เหมาะสมมากที่สุดเพียงใด โดยใช้แบบสอบถาม สังเกต และสัมภาษณ์

3. ควรได้มีการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียน ระหว่างการรับรู้ของผู้บริหาร ครูประจำชั้น และนักเรียน

4. ควรได้มีการศึกษาวิจัยบทบาทของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนในสังกัดการศึกษาอื่น ๆ และเขตการศึกษาอื่น ๆ